

Valtuutettu Eeva Savolan ym. valtuutettujen aloite koskien kuntalaisille tarjottavien sähköisten palvelujen tasavertaisuutta

Kaupunginvaltuusto 25.1.2021 § 16

Valtuutettu Eeva Savola jätti seuraavan aloitteen:

”Sähköisten palvelujen yleistyminen uhkaa lisätä eriarvoistumista

Sähköisten palvelujen tarjonta ja käyttö ovat lisääntyneet nopeasti – erityisesti nyt korona-aikana, kun on haluttu minimoida asiointi kasvokkain. Yhä useammat palvelut ovat siirtyneet sähköiseen muotoon, kuten verohallinto, Kela, pankit ja lisääntyvässä määrin myös terveyspalvelut.

THL on Digiln -hankkeen tutkimuksissa havainnut, että heikoimmassa asemassa olevat esim. vanhuksset ja vähän koulutetut henkilöt hyötyvät vähiten sähköisistä palveluista. Keskeisiksi syiksi havaittiin huonoksi koettu digiosaaminen, sähköisten palvelujen huono saatavuus ja sen, että digipalveluja käytettiin vain vähän.

Raisiossa digineuvontaa ja- palvelua on saatavissa mm. Olkkarissa, kirjastossa, Raisio-opiston kursseilla, Tasalan kamarissa ja eri järjestöt järjestävät jäsenilleen opastusta. Tarjottu opastus on usein kertaluonteista, eikä satunnainen käyttö muutu osaamiseksi, vaan palvelua tarvitaan toistamiseen. Myös vaihtuvuus opastavissa henkilöissä on koettu ongelmaksi. Tarjolla olevat digineuvonnat eivät myöskään nykyisellään tavoita kaikkia kuntalaisia esim. yksin kotona asuvia vanhuksia tai muuten syrjäytyneitä.

Me valtuutetut esitämme, että Raisiossa tulee pohtia ovatko kuntalaisille tarjottavat digipalvelut nykyisellään riittäviä vai tuleeko kehittää vielä muita väyliä. Kaikilla tulee olla ikään, sosiaaliseen statukseen ja osaamiseen katsomatta tasavertaiset mahdollisuudet hyötyä sähköisten palvelujen kehittämisestä.

Raisiossa 25.1.2021

Kokoomuksen ja RKP:n valtuustoryhmä

Eeva Savola	Heikki Laine
Markus Maunula	Jari Salonen
Tarja Parkko	Elisa Vuorinen
Tuija Hyytiä	Jukka A. Rantala
Janette Broberg	Eija Erasvuo
Merja Niemi	Jari Pulkkinen
Helena Sukari	Anita Ruusuranta
Saila Rintee	Sari Suominen
Kimmo Kosonen	Harri Seikola
Jouni Mäki	Pekka Närhinen”

Päätös Aloite merkittiin pöytäkirjaan ja lähetettiin kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 1.2.2021 § 37

Kaupunginhallitus lähettää valtuutettu Eeva Savolan aloitteen koskien kuntalaisille tarjottavien sähköisten palvelujen tasavertaisuutta konsernihallinnon valmisteltavaksi yhteistyössä keskusten kanssa - - .

Valmistelija: vs. hallintojohtaja Anni Hakala ja viestintäjohtaja Mirikka Ruohonen, etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Vuoden 2021 aikana on tehty useita aloitteita liittyen tiedonkulkuun, osallistamiseen ja lähidemokratiaan. Toimintaa on kehitetty määrätietoisesti ja moneen valtuustoaloitteiden osoittamiin puutteisiin on jo löydetty ratkaisu. Tästä syystä vastauksessa huomioidaan yhteensä kolme aloitetta.

25.1.2021 Valtuutettu Eeva Savolan ym. valtuutettujen aloite koskien kuntalaisille tarjottavien sähköisten palvelujen tasavertaisuutta

1.3.2021 Valtuutettu Saila Rinteen ym. valtuutettujen aloite koskien lähidemokratian kehittämistä Raisiossa

7.6.2021 Valtuutettu Sari Packalénin ym. valtuutettujen aloite koskien valtuutettujen tiedonsaantia valtuustokauden aikana

Vuoden 2021 aikana on tunnistettu tarve informoida valtuutettuja ja muita luottamushenkilöitä valmistelussa olevista asioista sekä varata valtuutetuille ja muille luottamushenkilöille mahdollisuus esittää kysymyksiä ja näkemyksiä valmistelun aikana ennen asian saattamista päätöksentekoon. Toimintatapoja on kehitetty ja osa on vakiintunut pysyvään käyttöön.

Syksystä 2021 luottamushenkilöiden informointia ja osallistamista on toteutettu mm. järjestämällä infotilaisuuksia sekä seminaarityöskentelyä. Infotilaisuuksien ja seminaarityöskentelyn osalta on myös keskusteltu ennakkoon erityisesti kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtajiston kanssa aiheista, joita halutaan infotilaisuuksissa ja seminaareissa painottaa.

Uusi toimintatapa on saanut positiivista palautetta muun muassa kaupungin uuden strategian sekä talousarvioiden valmistelussa. Valtuustoa osallistettiin mm. sataman ja keskustan kehittämisessä ja infotilaisuuksia on pidetty mm. ympäristöohjelmasta ja Ukrainan tilanteesta.

Näitä työskentelytapoja on tarkoitus jatkaa ja edelleen kehittää. Valtuuston kokousaikataulussa 2023 onkin huomioitu aikavaraukset valtuustoinfoille ja -seminaareille. Myös erillisiä ja yhteisiä lautakuntaseminaareja toteutetaan.

Tiedonkulkua ja osallisuutta kehitetään määrätietoisesti

Kuntalaisten tiedonsaantia ja osallisuutta kehitetään yhtä matkaa valtuuston toimenpiteiden kanssa. Vuonna 2022 toteutettiin asukkaille ja kaupungin muille toimijoille Koronasta ulos, strategia ylös –ideahaku. Kaupunginhallituksen päätöksillä asukkaiden ideoille tarjottiin taloudellista toiminta-avustusta, tavoitteena viedä strategian tavoitteita eteenpäin ja osallistaa asukkaat strategian toimeenpanoon. Kaupungille tulleista 29 hakemuksesta rahoitettiin loppujen lopuksi 12, ja varattu määräraha käytettiin lähes täysimääräisesti.

Ideakilpailu oli askel kohti osallistuvaa budjetointia, sen käynnistämiseen on varattu 50 000 euroa vuodelle 2023. Osallistuvan budjetoinnin hankkeessa voidaan hyödyntää valtuustoaloitteessa toivottua otakantaa.fi –verkkopalvelua.

Osallistaminen ja uusien toimintamallien rakentaminen tulee myös kaupungin uuden hyvinvointikoordinaattorin tehtävien kautta. Tavoitteena on osallistaa kaupungin eri toimijoita tasavertaisesti. Esimerkiksi vuoden 2023 yhtenä tavoitteena on vaikuttamistoimielinten toiminnan kehittäminen. Vuoden 2023 alusta Varsinais-Suomen hyvinvointialue Varha perusti omat vaikuttamistoimielimet, mm. monikulttuurisuusneuvoston, joihin on nimetty raisiolaiset edustajat.

Asukkaita osallistetaan myös esimerkiksi asukastilaisuuksien avulla. Koronarajoitusten vapautumisen jälkeen asukkaille on järjestetty infotilaisuudet muun muassa keskustan kehittämisestä. Myös alakoululaisille suunnattu lasten parlamentti voitiin toteuttaa vuonna 2022.

Asukastiedottamiseen on useita erilaisia kanavia ja eri-ikäisiä asukkaita pyritään tavoittamaan sekä digitaalisilla että perinteisillä alustoilla. Digitaalisten palveluiden kehittäminen voi parhaimmillaan lisätä palveluiden käyttöä ja saavutettavuutta. Parhaillaan rakennetaan muun muassa kaupungin palveluita yhdistävää verkkokauppaa. Palveluiden helppokäyttöisyyttä kehitetään monen eri tahon osalta.

Kaupungin verkkosivut, tiedotuslehti ja lukuisat sosiaalisen median kanavat pyrkivät kertomaan asukkaille ajankohtaisista asioista, päätöksenteossa olevista asioista ja muita asukkaita kiinnostavista hankkeista. Asukasinfot, tapahtumat ja muut tiedottamisen keinot kasvattavat tasavertaisen osallistumisen mahdollisuuksia.

Esittelijä	Kaupunginjohtaja Eero Vainio
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus antaa valtuustoaloitteisiin edellä olevan vastauksen ja ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteisiin annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteet loppuunkäsitellyksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.

Kaupunginvaltuusto 20.03.2023 § 33

Esittelijä	Kaupunginhallitus
Päätösehdotus	ehdottaa valtuustolle, että valtuusto merkitsee aloitteisiin annetun vastauksen tiedoksi ja toteaa aloitteet loppuunkäsitellyksi.
Päätös	Eeva Savola ehdotti Teija Hurmerinnan kannattamana asian palauttamista valmisteluun. Puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana on tehty kannatettu palautusehdotus ja tiedusteli, voidaanko päätös asiassa tehdä yksimielisesti. Saatuaan myönteisen vastauksen, puheenjohtaja totesi, että asia palautetaan valmisteluun.

Vanhusneuvosto 24.04.2023 § 35

Valmistelija: hyvinvointikoordinaattori Heidi Suominen,
etunimi.sukunimi(at)raisio.fi

Erilaiset yhteiskunnan toiminnot ja palvelut ovat enenevässä määrin digitaalisia. Digitaalisuus voi olla haaste tai mahdollisuus osallisuudelle, koska esimerkiksi laitteiden tai taitojen puute voi tehdä asioimisesta

hankalaa ja jopa mahdotonta, mutta toisaalta etäyhteydet voivat mahdollistaa toimintaan osallistumisen heille, joiden olisi muutoin vaikeaa lähitapaamisiin. Laki digitaalisten palveluiden tarjoamisesta (306/2019) sanoo, että viranomaisen on suunniteltava ja ylläpidettävä digitaaliset palvelunsa siten, että niiden tietoturvasuojat, tietosuojat, löydettävyydet ja helppokäyttöisyydet on varmistettu. Lisäksi viranomaisen on varmistettava digitaalisten palvelujensa yhteensopivuus yleisesti käytettyjen ohjelmistojen ja tietoliikenneyhteyksien kanssa.

Digiosallisuuden edistämiseksi pyritään siihen, että ihmiset olisivat osallisia digitaalisessa maailmassa, ja että digiosallisuus lisäisi osallisuutta ja hyvinvointia kaikilla elämän osa-alueilla. Digiosallisuudessa ei ole kuitenkaan kyse vain ihmisten digitaidoista vaan digiympäristöt sekä -palvelut on suunniteltava helppokäyttöisiksi, saavutettaviksi ja turvallisiksi, jotta mahdollisimman vähän jäisi käyttäjän omien taitojen varaan. Tätä määrittää myös laki.

Palveluiden tasavertaisuuden ja saavutettavuuden lähtökohdaksi tulee miettiä ratkaisuja niin, että palveluita voidaan tarjota sekä kasvokkain kohtaamalla, digitaalisesti kuin hybridimallilla. Eri muodoissa tarjotut palvelut sopivat paremmin erilaisten ihmisten arkeen, ja monet palvelut toimivat hyvin sovelletuilla toteutuksilla. Tärkeää on huomioida suunnitteluvaiheessa kyseiseen muotoon liittyvät erityispiirteet. On myös tärkeää seurata, miten palvelujen ja toimintojen digitalisoiminen vaikuttaa niiden käyttöön, ja tapahtuuko saavutettavuudessa muutoksia. Nopeasti kehittyvää digiympäristöä on tutkittava ja kehitettävä jatkuvasti, jotta kaikkien osallisuus toteutuu.

Raisiossa on tavoitteena vahvistaa niin osallistamisen, yhdenvertaisuuden kuin uusien toimintamallien rakentamista myös kaupungin uuden hyvinvointikoordinaattorin työnkuvan, verkostollisen yhteistyön ja hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden kautta. Tavoitteena on tukea kuntalaisia tasavertaisesti löytäen ratkaisuja muun muassa hybridimallien toteuttamiseen ja resursointiin myös kuntalaisia osallistamalla. Asukasinfot, tapahtumat ja muut tiedottamisen keinot kasvattavat tasavertaisen osallistamisen mahdollisuuksia. Hyvinvointikoordinaattori toimii vanhus- ja vammaisneuvostossa kaupungin edustajana ja osallistaa neuvostojen kokemusasiantuntijoita sopivien hybridimallien löytämiseksi muun muassa yhdenvertaisten kyselyiden ja tilaisuuksien järjestämisessä.

Tavoitteena on kuntalaisten osallistaminen ja asioista tiedottaminen monikanavaisesti sekä saavutettavasti esimerkiksi kaupungin verkkosivuilla, somekanavien sekä avoimien Hyvinvoinnin päiväkahvit – Teams webinaarien kautta, joihin osallistuminen ja seuraaminen on mahdollista muun muassa ruudunlukijan tai äänivastaamisen kautta. Alustojen ominaisuuksia selvitetään ja kehitetään tarpeita vastaaviksi myös saavutettavimpien sisältöjen osalta.

Yhteisten sisäisten ja ulkoisten yhteistyöverkostojen vahvistamisella kuten toimiala-, oppilaitos-, järjestöyhteistyöllä sekä Varhassa toimivan kotihoidon ja sosiaalipalveluiden yhteistyöllä vahvistetaan tiedon kulkua ja yksilöllistä tukea myös digiasioiden osalta. Kohtaamispaikoissa kuten Olkkarissa, kirjastossa, Tasalan kammarissa, Satelliitissa sekä järjestetyissä kohtaamisen-tilaisuuksissa Raision alueella on digiapua tarvittaessa tarjolla, esimerkiksi asukasbudjetoinnin ideointitilaisuuksissa. Webinaareista voidaan järjestää tarvittaessa yhteisiä kisakatsomoita, jos oma osallistuminen kotoa käsin ei ole mahdollista. Nämä lisäävät myös sosiaalisia kontakteja ja ennaltaehkäisevät syrjäytymistä. Maahanmuuttokoordinaattorien ja tulkkipalvelun, seurakunnan ja

kohtaamispaikka Olkkarin sekä Varhan sosiaalipalveluiden kautta tavoitetaan ja tuetaan paremmin myös maahanmuuttotaustaisia henkilöitä digiasioiden osalta.

Tasavertaisten ja saavutettavien palveluiden kehittäminen on jatkuva ja aktiivinen prosessi Raisiossa, jotka kehittyvät koko ajan. Keskiössä on muun muassa avoin ja aktiivinen vuoropuhelu kokemusasiantuntijoiden kanssa, lisääntyvän tutkimustiedon ja uusimpien innovaatioiden vaikuttavuuden seuraaminen ja hyödyntäminen, sekä yksilöllisiin tarpeisiin vastaaminen sovellettujen palvelumallien avulla.

Esittelijä	Vanhusneuvoston puheenjohtaja Auli Raunio
Päätösehdotus	Vanhusneuvosto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja päättää lausunnon antamisesta.
Päätös	Vanhusneuvosto keskusteli asiasta ja merkitsi aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi. Vanhusneuvosto totesi, että oleelliset asiat on tuotu esille.

Vammaisneuvosto 11.05.2023 § 45
154/07.01.02/2023

Aloitteeseen annettava vastaus on esitetty vanhusneuvoston 24.4.2023 selostusosassa.

Esittelijä	Vammaisneuvoston puheenjohtaja Helena Eskonmaa
Päätösehdotus	Vammaisneuvosto merkitsee aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi ja päättää lausunnon antamisesta.
Päätös	Vammaisneuvosto keskusteli asiasta ja merkitsi aloitteeseen annetun vastauksen tiedoksi. Vammaisneuvosto toteaa, että oleelliset asiat on tuotu esille.

Vammaisneuvosto esittää lausuntonaan huomion, että vammaiset ja pitkäaikaissairaat ovat ryhmä, joilla on paljon erilaisia toimintarajoitteita, jotka vaikuttavat kykyyn etsiä tietoa ja soveltaa sitä käytäntöön. Tietyiltä erityisryhmiltä puuttuu digitaalista osaamista ja laitteet asioiden hoitamiseksi sekä tiedon saamiseksi.